

141 . Pietroasa Mică | Comuna: Pietroasele | Județ: Buzău | Punct: Gruiu Dării | Anul: 2003

Anul: 2003

Cod RAN: 48539.01

Perioade: Preistorie, Protoistorie, Antichitate

Epoci: Neolitic, Eneolitic, Epoca bronzului timpuriu, Epoca bronzului, La Tène, Epoca romană timpurie

Tipuri sit: locuire

Categorii sit: Apărare (construcții defensive), Civil, Domestic, Neatribuit

Autori: Adrian Bălășescu, Vasile Dupoi, Roxana Matei, Sebastian Matei, Laura Moței, Valeriu Sîrbu, Andrei Soficaru, Adriana Stan, Călin Dan Ștefan

Instituții: Muzeul Național de Istorie a României, Centrul Național de Cercetări Pluridisciplinare, Universitatea "Spiru Haret", București, Muzeul Județean Buzău, Muzeul Județean Buzău, Freie Universität, Berlin, Germany, Muzeul Brăilei, Institutul de Antropologie "Francisc J. Rainer" București, Universitatea București, SC Net4You SRL București

Rezumat

Situl se află pe un promontoriu înalt de 534 m, înconjurat din trei părți de laturi abrupte, care a fost locuit în eneolitic (culturile Cernavoda Ic și Cucuteni B), epoca bronzului (cultura Monteoru) și a doua epocă a fierului. Cele mai importante vestigii datează din sec. I a.Chr.– I p.Chr., când aici a existat o incintă sacră. În această campanie au fost identificate și cercetate, total sau parțial, 35 de complexe, datate în sec. I p.Ch. Câteva complexe sunt specifice culturii Monteoru.

Raport

Situl se află pe un promontoriu înalt de 534 m, înconjurat din trei părți de laturi abrupte, ce a fost locuit în eneolitic (culturile Cernavoda Ic și Cucuteni B), epoca bronzului (cultura Monteoru) și a doua epocă a fierului. Cele mai importante vestigii datează din sec. I a. Chr.– I p. Chr., când aici a existat o incintă sacră.

În 2003 s-au continuat săpăturile din campaniile precedente și au fost începute alte șase suprafețe (S 17, 18, 19, 20, 21, 22).

Fortificația consta dintr-un zid de piatră din dale semifasonate ce a avut, pe latura de SV, o lățime de aproximativ 2,20 m, paramentul interior, îndeosebi al fundației, păstrându-se pe o înălțime de maximum 1,25 m, în opt asize. În această campanie fortificația de pe latura de SV a fost cercetată doar în S 2, prin extinderea acesteia spre NE cu încă 2 m și prin săparea martorului dintre S 1 și S 2, cu scopul de a observa mai bine structura și modul său de construcție într-o zonă în care el s-a păstrat cel mai bine. După această operațiune s-a observat următoarea situație: din paramentul interior pleca un alt zid, păstrat pe o lungime de 1,50 m, pe direcția E - V, făcând un unghi ascuțit cu acesta. Dalele acestui zid erau întreșesute cu paramentul interior al zidului de incintă, ceea ce demonstrează că ele s-au ridicat în același timp. La 2,50 m de zidul adosat, oarecum paralel cu acesta, se afla o masă compactă de pietre și dale, cu o lățime de cca. 1 m; rămâne pe viitor să ne lămurim cu această situație, prin extinderea S 2 spre NV.

Latura de NV a fortificației a fost cercetată, tot parțial, prin S 10 și S 12. În S 10, chiar la marginea platoului, a fost dezvelită o zonă compactă de bolovani, aflați în dezordine și având pământ roșietic printre ei, ceea ce ar sugera faptul ea reprezintă o porțiune din emplectonul zidului de pe latura de NV; de asemenea, pe pantă s-a observat un șir de blocuri masive din calcar, parțial fasonate, și zone compacte de piatră, ceea ce ar putea indica structuri de susținere a acesteia. În colțul de V al S12, pe o lățime de 0,70 m și o înălțime de 0,50 m, s-au observat dale de piatră, pe 3 asize, care ar putea indica paramentul interior al zidului de pe latura de nord.

În secțiunea S9, în zona unde se află dărâmătura fortificației, în grund, s-au delimitat două gropi, cu diametrul de aproape 1 m, săpate din nivelul dacic, de la -0,90 –1 m, ele adâncindu-se până la aproximativ -2 m; materialele recoltate sunt dacice, respectiv cioburi cenușii de la vase lucrate la roată, plus un fragment de picior de cupă pictat cu vopsea roșie. Rămâne pe viitor să lămurim funcționalitatea acestor gropi, dar este posibil ca ele să reprezinte gropi de stâlpi care făceau parte din infrastructura fortificației de pe latura de NV.

Întrucât pe latura de N zidul s-a aflat pe marginea platoului este posibil ca el să fi avut rambleu, iar pe pantă să fi existat structuri de susținere. Din anul 2004, la campania de săpături va participa și un colectiv de arhitecți condus de Monica Mărgineanu-Cârstoiu.

În nici o suprafață nu a fost atins sterilul arheologic, însă în S 9 s-a ajuns la adâncimi cuprinse între -2,10 –2,20 m, fără a se epuiza însă stratul cu artefacte. Trebuie menționat faptul că grosimea mare a depunerilor arheologice din această zonă se datorează apropierii ei de vestigiile zidului de pe latura de NV.

În această campanie au fost identificate și cercetate, total sau parțial, 35 de complexe, după cum urmează: 16 complexe de tip moviliță cu ring de pietre la bază, uneori cu vetre în situ sau depuse în ele; 9 vetre izolate; două complexe adâncite ce aparțin nivelului de cultură monteorean; 6 complexe cu aglomerări de bolovani (C 48), oase de animale, unele în conexiune anatomică (C 49) ori fragmente ceramice împreună cu oase și pietre (C 58, 60, 61, 72), plus 2 gropi de stâlpi de la zid.

Cele mai numeroase complexe sunt cele de tip moviliță cu ring de pietre la bază; unele dintre aceste complexe se aflau pe un pământ galben, depus în prealabil, probabil cu scopul de a purifica locul. Majoritatea complexelor conțin un bogat și variat material arheologic, cum ar fi: monede, fibule din argint, bronz și fier, cercei, pandantive și ace din bronz, cuțite, psalie, roțiță de zăbală, vârfuri de săgeți din fier, fusaiole, râșnițe din tuf vulcanic și o cantitate foarte mare de vase ceramice, cum ar fi borcane, fructiere, câni, castroane, cești-opaiț, capace, vase de provizii etc.

Ca exemple, vom prezenta, succint, două complexe de tip moviliță:

Complexul 45, din S 18, caroul D (D = 1,90 x 1,40 m), observat la adâncimea de 0,15-0,20 m, avea baza ringului din pietre la -0,60/-0,65 m, așezat pe un strat de pământ gălbui, evident depus. În complex au fost descoperite fragmente ceramice de la 4-5 vase întregibile (2-3 borcane, un pithos, un castron cu vopsea vișinie), o monedă din bronz, o mărgică de sticlă, cuțit din fier, oase de animale, foarte multă lipitură arsă; s-a cercetat doar o treime din acest complex, întrucât restul intra în profil.

Complexul 46, din S 18, caroul B (D = 1,30 m), identificat la -0,22 -0,25 m, cu baza situată la -0,55/-0,60 m, avea ring de pietre; umplutura consta dintr-o masă circulară de lipitură arsă, depusă în diverse feluri, plus fragmente ceramice; în interiorul lui erau alte trei ringuri mai mici, cu diametre de cca. 0,40 m. În complex s-au descoperit: un capac de vas, lucrat la roată, un pinten din fier, un picior de fibulă din argint, o monedă de argint romană republicană, cuțite din fier, fragmente de râșniță din tuf vulcanic, peste 100 de fragmente de lipitură arsă, unele de 6-8 cm.

Aceste complexe se datează în sec. I p.Chr., mai probabil în a doua lui jumătate.

Inventarul descoperit, în marea lui majoritate în complexe, este bogat și variat.

Vasele ceramice descoperite includ aproape toate tipurile olăriei dacice din sec. II a. Chr. - I p. Chr., modelate cu mâna sau la roată, arse oxidant sau inoxidant. Din cadrul acestora vom aminti pe cele mai des întâlnite: borcane, vase de provizii, cești-opaiț, fructiere, cupe cu picior, kantharoi, străchini, boluri, strecurători, capace etc. decorul fiind plastic, incizat, lustruit, pictat ori realizat în tipar.

Din fier, bronz, argint, piatră ori lut s-au descoperit unelte și ustensile (cuțite, cosoare, undițe, greutăți, râșnițe, cute, fusaiole și ronde etc.), podoabe și accesorii vestimentare (fibule, cercei, inele, pandantive, brățări, mărgel, ace de păr etc.), piese de harnașament (zăbale și psalii, pinteni etc.), arme (vârfuri de săgeți și de sulite, cuțite, bile de praștie), apoi monede dacice și romane, scoabe, cuie și piroane etc.

Trebuie semnalat numărul mare de cuțite din fier (și raritatea altor tipuri de unelte, îndeosebi cele agricole ori de prelucrare a lemnului și pietrei din zonă), de podoabe și accesorii vestimentare (îndeosebi fibule și mărgel), de fusaiole, ronde și de piese de harnașament.

Importurile constau, îndeosebi, din amfore și alte recipiente din lut ori sticlă, elenistice.

Dorim să precizăm câteva lucruri pentru a înțelege tipul de sit de aici. Deși s-a cercetat aproape o treime din sit (cca. 1000 m²) aici n-au fost descoperite în situ complexe de locuire (bordeie, locuințe de suprafață), ateliere ori gropi.

Analiza resturilor de oase din 12 complexe a dus la identificarea a câte unui os uman izolat în 3 complexe, toate provenind de la maturi (expertize efectuate de Andrei Soficaru și Adriana Stan).

De asemenea, anlizel zooarheologice din 12 complexe de tip moviliță, efectuate de Adriana Stan și Adrian Bălășescu, permit câteva observații preliminare. Peste două treimi din fragmentele de oase provin de la părți de corp seci, fără valoare nutritivă ridicată, iar circa o treime numai de la cranii, ceea ce sugerează o selecție. Predomină zdrobitor animalele domestice (95,2%), iar pe specii ovicaprinele, porcinele și taurinele, dar există și resturi de cai și câini.

Deși în număr restrâns, sunt de menționat materialele din sec. IV-III a. Chr., îndeosebi de borcane, vase tronconice și castroane cu decorul caracteristic, rezultate, cu precădere, din suprafața S9, unde s-a ajuns la nivelul din epoca bronzului.

Campania din acesta nu ne-a permis decât cercetarea câtorva complexe Monteoru, tot din S 9, dar unde s-au descoperit materiale caracteristice mai multor etape ale acestei culturi.

Piese izolate din eneolitic și epoca bronzului au fost găsite atât în dărâmătura fortificației, cât și în stratul de cultură, ele fiind antrenate în straturile superioare în urma nivelărilor executate de geto-daci.

Toate piesele descoperite au intrat în patrimoniul MJ Buzău, în laboratoare efectuându-se operațiunile de conservare-restaurare a lor și, în mare parte, au fost deja desenate.

S-au folosit mijloace clasice și moderne de înregistrare a descoperirilor: stații GPS, aparate foto clasice și digitale, camere video etc., s-au efectuat analize de sol și ale faunei, îndeosebi din complexe. S-au luat, de asemenea, măsuri primare de protecție și conservare a zidurilor și a complexelor descoperite, prin sprijinire cu bare de fier și pietre ori acoperire cu folii de plastic, pietre și pământ; s-au pus indicatoare de metal privind locul unde se află situl și faptul că este un monument protejat de lege.

Informații suplimentare online

[Raportul 2310 din cronica.cimec.ro](http://raportul2310.din.cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.folosind.Mapserver.Cimec.ro)
